

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО НЕПОДКУПНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE

Nr. 92/19

mun. Chișinău

11.07.2023

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de Integritate al Autorității Naționale de Integritate, Gicu ARION, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inițiat în privința dnei Vera DASCĂL, născută la data de XXXXX, IDNP XXXXX, domiciliată în XXXXX, primar al satului Drochia, în temeiul art. 35 al Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare *Legea nr. 132/2016*), a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A CONSTATAT:

La data de 13.01.2023, în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea cu nr. 263, care în aceeași zi, în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr. 132/2016, a fost repartizată aleatoriu spre examinare prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor.

Potrivit sesizării, dna Vera DASCAL, primar al satului Drochia, r. Drochia, în calitate de președinte al Comisiei pentru situații excepționale, a semnat Actele de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale pentru SRL „Tehagrodas”, IDNO 1003607001297, al cărui administrator și fondator cu cota de participare 100% este dl XXXXX – soțul subiectului declarării, precum și în privința GȚ „Dascal Eugeniu Iurie” IDNO 33256521, al cărui conducător este dl XXXXX – fiul subiectului declarării.

În ordinea art. 31 alin. (1) și art. 37 alin. (4) din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate are obligația, în termen de 30 de zile de la data repartizării sesizării, să efectueze verificarea prealabilă a sesizării întru stabilirea existenței aparenței de încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese, cu emiterea unui proces-verbal în care se indică motivele și temeiurile de inițiere sau de refuz al inițierii controlului.

Astfel, în temeiul art. 31 alin. (1) și art. 37 alin. (4) din Legea nr. 132/2016 coroborate cu art. 75 Cod administrativ, a fost demarată procedura de verificare prealabilă a sesizării întru stabilirea respectării condițiilor de formă și conținut a sesizării și existența bănuielii rezonabile de încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese.

Analizând condițiile de admisibilitate a sesizării, s-a constatat că sub aspectul respectării condițiilor de formă și conținut, sesizarea corespunde rigorilor legii, iar obiectul sesizat vizează aria de competență a Autorității Naționale de Integritate.

Conform răspunsului Comisiei Electorale Centrale, înregistrat în cadrul Autorității la data de 26.01.2023 cu nr. 60, s-a constatat că dna Vera DASCAL, în urma alegerilor locale generale din

20.10.2019, a fost aleasă primar al s. Drochia, r. Drochia, mandatul de primar fiindu-i validat prin hotărârea Judecătorei Drochia (sediul Central) din 23.10.2019.

Astfel, prin prisma prevederilor art. 3 alin. (1) lit. a) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale (*în continuare Legea nr. 133/2016*), dna Vera DASCĂL – deținând funcția de demnitate publică, este subiect al declarării averii și a intereselor personale.

Prin urmare, la data de 10.02.2023, prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 24/19, în temeiul art. 31 alin. (1) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în privința dnei Vera DASCAL, primar al s. Drochia, r. Drochia, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Prin scrisoarea nr. 04-19/902 din 10.02.2023, dna Vera DASCAL a fost informată despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese și despre drepturile prevăzute la art. 32 din Legea nr. 132/2016.

În ordinea art. 85 alin. (3) și art. 87 alin. (1) din Codul administrativ, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților, conducându-se de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt.

Astfel, prin demersul nr. 04-19/883 din 10.02.2023, inspectorul de integritate a solicitat de la Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, informațiile și documentele necesare desfășurării controlului.

Tot la data de 10.02.2023, prin demersul nr. 04-19/886, au fost solicitate informații necesare în vederea efectuării controlului de la Agenția Servicii Publice, iar prin demersul nr. 04-19/887 din 10.02.2023, au fost solicitate informațiile și documentele necesare desfășurării controlului de la Primăria s. Drochia.

Astfel, la data de 21.02.2023, prin răspunsul înregistrat în cancelaria Autorității cu nr. 1452, de către Primarul s. Drochia au fost prezentate următoarele acte:

1. Certificatul de înregistrare a gospodăriei țărănești;
2. Declarația de constituire a gospodăriei țărănești;
3. Fișa de înregistrare a gospodăriei țărănești;
4. Explicații.

Analizând actele prezentate, s-a constatat că GT „Dascal Eugeniu Iurie” a fost înregistrată la data de 11.05.06, fiind eliberat certificatul de înregistrare a gospodăriei țărănești nr. 503068285.

Potrivit fișei de înregistrare a gospodăriei țărănești, fondatorul și conducătorul GT „Dascal Eugeniu Iurie” IDNO 33256521, este dl XXXXX IDNP XXXXX.

La data de 21.02.2023, prin răspunsul Agenției Servicii Publice înregistrat în cadrul autorității cu nr. 1430, s-a constatat că fondatorul și administratorul SRL „Tehagrodas” este dl XXXXX IDNP XXXXX.

Conform informațiilor oferite de către Agenția de Intervenții și Plăți în Agricultură, prin răspunsul înregistrat în cancelaria Autorității cu nr. 1448, s-a stabilit că dna Vera DASCAL în calitate de președinte al comisiei a semnat actele de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole în privința a) GT „Dascal Eugeniu Iurie” și b) SRL „Tehagrodas”, după cum urmează infra:

a) În privința GT „Dascal Eugeniu”:

1. Actul de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale nr. 102 din 04.09.2020;
2. Actul de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale nr. 86 din 03.08.2020;

3. Actul de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale nr. 76 din 26.06.2020;

b) în privința SRL „Tehagrodas”:

1. Actul de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale nr. 69 din 11.06.2020;

2. Actul de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale nr. 101 din 04.09.2020.

În vederea examinărilor aspectelor de drept și de fapt, la data de 28.02.2023, prin demersul 04-19/1345 din 28.02.2023, de către inspectorul de integritate, au fost solicitate de la Primăria s. Drochia, actul de constituire a Comisiei pentru evaluarea pagubelor cauzate de calamitățile naturale asupra recoltei anului 2020 și a procesului-verbal al ședinței la care s-a decis constituirea Comisiei și numirea președintelui și a membrilor acesteia.

La data de 01.03.2023, în cancelaria Autorității a fost înregistrat cu nr. 1730 răspunsul Primarului s. Drochia, prin care au fost comunicate următoarele: *„în teritoriul deservit Comisia pentru Situații Excepționale este responsabilă pentru toate situațiile ce țin de calamități naturale și nu numai. Astfel Comisia pentru Situații Excepționale a primăriei satului Drochia a fost constituită prin Decizia consiliului local (decizia se anexează) în data de 06.12.2019.*

Unde președinte a comisiei a fost înaintată candidatura primăriei satului Drochia. În urma celor relatate mai sus confirm faptul că Comisia pentru situații Excepționale a întocmit procesul-verbal și actul de constatare a pagubelor cauzate de calamitățile naturale asupra recoltei anului 2020”.

Potrivit Deciziei nr. 7/9, care a fost transmisă suplimentar la adresa de email a inspectorului de integritate și înregistrată în cancelaria Autorității cu nr. 2739 din 29.03.2023, s-a decis la data de 06.12.2019 constituirea Comisiei pentru situații Excepționale de pe lângă primăria comunei satului Drochia în următoarea componență:

- Vera DASCAL – primar;
- XXXXX – consilier;
- XXXXX – director casa de cultură;
- XXXXX – consilier;
- XXXXX – consilier.

Totodată, potrivit procesului-verbal nr. 7 din 06.12.2019, s-a stabilit că dna Vera DASCAL a fost propusă în calitate de președinte al Comisiei pentru situații excepționale.

Ulterior, la data de 13.03.2023, prin scrisoarea nr. 04-19/1604, recepționată la data de 21.03.2023 (potrivit informației de pe site-ul www.posta.md – DS8004526251AS), dnei Vera DASCAL i s-a solicitat, în temeiul art. 19 lit. b) și art. 20 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016, prezentarea explicațiilor în termen de 15 zile, asupra legalității semnării de către aceasta a actelor de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale, înregistrate în registrul Primăriei sub nr. 69 din 11.06.2020, nr. 76 din 26.06.2020, nr. 86 din 03.08.2020, nr. 101 din 04.09.2020, nr. 102 din 04.09.2020, precum și să comunice dacă a declarat sau nu conflictele de interese reale, care au apărut în momentul semnării actelor în cauză.

Astfel, la data de 22.03.2023, în cancelaria Autorității a fost înregistrată cu nr. 2452 explicația dnei Vera DASCAL, transmisă la adresa de email a inspectorului de integritate și explicația înregistrată cu nr. 2762 din 29.03.2023, parvenită prin intermediul Poștei Moldovei (numărul de ieșire 31 din 22.03.2023), care au un conținut identic, prin care dna Vera DASCAL menționează că: *„la data de 03.08.2020 și 04.09.2020 în cadrul ședințelor Comisiei pentru Situații Excepționale a Primăriei satului Drochia, raionul Drochia au fost examinate actele de constatare*

privind daunele produse în urma secetei pentru anul agricol 2020 a Gospodăriei Țărănești,, Dascal Eugen,, și a SRL „Tehagrodas”.

Astfel s-a constatat cuantumul prejudiciului cauzat de secetă a GT., Dascal Eugen” potrivit căruia seceta a afectat plantația de porumb pe o suprafață de 109 ha în măsură de 100%, valoarea estimativă a producției compromise fiind de 2250850 lei, și plantația de floarea soarelui pe o suprafață de 110 ha în măsură de 65%, valoarea estimativă a producției compromise fiind de 748600 lei.

Anul 2020 fiind anul în care intrasem în pandemie, unde la moment toate preocupările erau îndreptate să asigure respectarea strictă a măsurilor de prevenire a infecției „COVID - 19”. Fiind instituită starea de urgență, prin Hotărârea Parlamentului nr. 55 din-17 martie 2020, inclusiv a stării de urgență în sănătate publică, urmare a cărora în sarcina autorităților publice locale au fost puse executarea unui șir de măsuri stabilite prin Dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, dat fiind și faptul că sunt la primul mandat de primar, și odată cu toate problemele care au apărut la început practic de mandat, pandemie, secetă, și multe alte probleme din localitate neavând nici un interes personal care ar fi influențat luarea deciziilor sau îndeplinirea obligațiilor de serviciu și datorită și faptului că în anul 2019 când sau format toate comisiile în teritoriu prin deciziile consiliului local, am fost numită ca președinte la toate comisiile instituite.

Astfel în anul 2020 când au fost anunțați toți agenții economici din teritoriu despre posibilitate de a depune actele pentru evaluarea pagubelor cauzate de secetă, în regim de urgență s-a întrunit comisia pentru situații excepționale unde împreună cu membrii comisiei raionale ne-am deplasat în teritoriu.

Cu cea mai mare responsabilitate comunic faptul că nu am declarat conflictul de interese nu din motive personale sau intenționat mai mult din motivul că fiind pentru prima dată în postura de primar nu am cunoscut despre faptul dat.

Ținând cont de situația stringentă din acea perioadă nu m-am gândit la faptul necesității declarării neștiind despre necesitatea declarării am semnat actele și nu numai pentru agenții economici SRL „Tehagrodas” și GT „Dascal Eugeniu”, dar și pentru alți agenți economici din teritoriu, cărora la fel li s-au întocmit acte de constatare a pagubelor.

Confirm că situația creată nu ma influențat nici într-un mod la îndeplinirea imparțială și obiectivă a funcției mele”.

Aprecieria inspectorului de integritate

Potrivit art. 10 alin. (1) din Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local, alesul local este dator să fie demn de încrederea alegătorilor, să contribuie prin exemplu personal la consolidarea autorității administrației publice locale pe care o reprezintă, onorarea obligațiilor civice, asigurarea ordinii publice și la respectarea legislației.

Conform art. 6 lit. b) din Legea nr. 132/2016, Autoritatea exercită controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

Inspectorul de integritate, în conformitate cu art. 19 lit. b) din legea menționată supra, desfășoară controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

În acest sens, inspectorul de integritate a identificat cadrul normativ pertinent speței enunțate în felul următor, potrivit prevederilor art. 2 din Legea nr. 133/2016:

Conflict de interese – situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează, sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii.

Interes personal - orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale.

Persoană apropiată - soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sînge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

Conform art. 12 alin. (3) din Legea nr. 133/2016, conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării, dna Vera DASCAL, este chemată să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct (actele juridice enunțate supra) sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sunt apropiate și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Inspectorul de integritate a reținut că subiectul declarării dna Vera DASCAL, în temeiul art. 12 alin. (7) din Legea nr. 133/2016, este obligat să informeze Autoritatea Națională de Integritate imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre orice situație de conflict de interese real în care se află.

Art. 12 alin. (5) din aceeași lege prevede că informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face până la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

În condițiile art. 14 alin. (3) din Legea nr. 133/2016, până la soluționarea conflictului de interese real, subiectul controlului a avut interdicția întreprinderii oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii de la rezolvarea cererii/demersului, de la emiterea/adoptarea actului administrativ, de la încheierea actului juridic, de la participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votarea, informând părțile vizate despre decizia respectivă, pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor și neadmiterii conflictelor de interese consumate în sensul art. 12 alin. (10) din Legea nr. 133/2016.

Pornind de la aceste premise, identificarea unui conflict de interese real necesită prezența obligatorie a următoarelor elemente constitutive: calitatea de subiect al declarării, aflarea acestuia în exercițiul funcției, apariția situației în care subiectul este chemat să ia decizii și prezența interesului personal care influențează sau poate influența integritatea profesională.

În context, analizând prin prisma art. 12 alin. (3) din Legea nr. 133/2016, semnarea Actelor de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale nr. 69 din 11.06.2020, nr. 76 din 26.06.2020, nr. 86 din 03.08.2020, nr. 101 din 04.09.2020 și nr. 102 din 04.09.2020, constituie conflict de interese real în care s-a aflat subiectul controlului, în cazul în care a fost chemat să ia decizii în prezența interesului personal sau care vizează persoane ce îi sunt apropiate, generat de faptul că între dna Vera DASCAL și conducătorul GT „Dascal Eugeniu Iurie” dl XXXXX există relația de mamă-fiu, precum și dintre dna Vera DASCAL și fondatorul și administratorul SRL „Tehagrodas” dl XXXXX există relația de soț-soție.

Prin urmare, prin prisma prevederilor art. 2 din Legea nr. 133/2016, dl XXXXX și XXXXX se includ în categoria persoanelor apropiate dnei Vera DASCAL.

Analizând explicațiile dnei Vera DASCAL, înregistrate cu nr. 2452 din 22.03.2023, menționăm că în partea ce ține de lipsa experienței, inspectorul de integritate reține că necunoașterea legii nu exonerează subiectul controlului de răspundere, în contextul în care acesta a avut obligația cunoașterii actelor normative aplicabile funcției deținute, informația fiind accesibilă urmare a publicării acestora în corespundere cu art. 56 alin. (4) din Legea cu privire la actele normative, în Registrul de stat al actelor juridice, precum și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Astfel, în urma examinării materialelor acumulate la dosarul de control, inspectorul de integritate concluzionează că dna Vera DASCAL, deținând mandatul de primar al s. Drochia, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:

1. Nedeclararea în conformitate cu art. 12 alin. (7) din Legea nr. 133/2016, în termen de 3 zile de la data constatării, în scris, Autoritatea Națională de Integritate, despre situația de conflict de interese real în care s-a aflat, în modul stabilit la alin. (5);
2. Nesoluționarea în conformitate cu art. 14 alin. (3) și (4) din Legea nr. 133/2016, a conflictului de interese real, prin semnarea: *Actelor de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole, de calamitățile naturale nr. 69 din 11.06.2020, nr. 76 din 26.06.2020, nr. 86 din 03.08.2020, nr. 101 din 04.09.2020 și nr. 102 din 04.09.2020;*
3. Admiterea conflictelor de interese consumate în cazul în care, deținând calitatea de subiect al declarării, fiind în exercițiul funcției și având interese personale rezultate din relația cu persoanele apropiate, în speță dl XXXXX – soțul subiectului declarării și dl XXXXX – fiul subiectului controlului.

În consecință, argumentele/justificările invocate de către dna Vera DASCAL nu pot fi apreciate ca fiind concludente și pertinente, deoarece persoana supusă controlului a ignorat obligația legală de a declara conflictul de interese real și de a soluționa corespunzător și în termenul legal conflictul de interese, contrar obligației impuse de art. 12 alin. (4), (5) și (7) din Legea nr. 133/2016.

Potrivit art. 23 alin. (4) din Legea nr. 133/2016, fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru tragere la răspundere contravențională, penală și/sau, după caz, pentru revocarea, destituirea sau încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză.

Conform art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

Potrivit art. 39 alin. (2) din legea prenotată, inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la alin. (1) lit. b) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută.

Astfel, la etapa adoptării deciziei de sancționare a subiectului controlului, inspectorul de integritate subliniază că a ținut cont de faptul că, prin acțiunile sale, deși aflate înafara cadrului legal

în materie de respectare a regimului juridic al conflictelor de interese, dna Vera DASCAL, deținând mandatul de Primar al s. Drochia, r. Drochia, nu se regăsește în lista subiecților declarării acțiunile cărora au mai constituit anterior obiect al procedurilor de control, prin urmare fiind la prima abatere, iar prejudiciul adus interesului public nu poate fi stabilit.

Ținând cont de cele menționate în prezentul act, în conformitate cu prevederile art. 19 și art. 37-39 din Legea nr. 132/2016, art. 12, 14, 15 și 23 din Legea nr. 133/2016, inspectorul de integritate, -

DECIDE:

1. Se constată că dna Vera DASCAL, exercitând funcția de Primar al Satului Drochia, r. Drochia, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin nedeclararea în modul și termenul stabilit a conflictelor de interese și nesoluționarea conformă a acestora, apărute la semnarea Actelor de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale în anul 2020, în privința persoanelor apropiate.
2. Se aduce la cunoștința dnei Vera DASCAL, actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta, în termen de 30 zile de la emiterea acestuia, la Curtea de Apel Chișinău (MD-2043, mun. Chișinău, str. Teilor, 4).

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Gicu ARION